

NURİDƏ İSMAYILZADƏ

RUS MUSİQİ
TARİXİ

Ar $\frac{2015}{734}$

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
ÜZEYİR HACIBƏYLİ adına BAKI MUSİQİ AKADEMİYASI

NURİDƏ İSMAYILZADƏ

RUS MUSİQİ TARİXİ

Dərs vəsaiti

*Azərbaycan Respublikası Təhsil
Nazirliyinin 29.05.2015-ci il tarixli
627 №-li əmri ilə təsdiq olunmuşdur.*

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kitabxanası

ARXIV

Bakı – Mütərcim – 2015

102205

104269

U 313(2-P) q 73-1

Elmi redaktor: BMA-nın “Musiqi tarixi” kafedrasının müdiri,
professor **Ülviyyə İmanova**

Rəyçilər: BMA-nın “Musiqi tarixi” kafedrasının dosenti,
sənətsünashq namizədi **Kəmalə Ələsgərli**

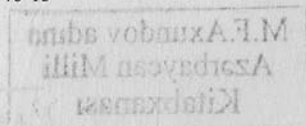
Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin
“Musiqişünashq” fakültəsinin dekani,
sənətsünashq namizədi,
dosent **Ellada Hüseynova**

Nuridə İsmaylzadə. Rus musiqi tarixi. Dərs vəsaiti

– Bakı: Mütərcim, 2015. – 176 səh.

Dərs vəsaiti ali musiqi tədris müəssisələrində təhsil alan tələbələr üçün nəzərdə tutulmuşdur.

İ 4905000000 146-15
026

© N.İsmaylzadə, 2015

MÜNDƏRİCAT

Giriş.....	3
------------	---

I FƏSİL

XIX əsrin 80-90-cı illərində yaranmış “Belyayev dərnəyi” və onun məşhur üzvləri – N.Rimski-Korsakov, A.Qlazunov, A.Lyadovun rolu və əhəmiyyəti	6
§ 1 A.K.Qlazunov (1865-1936)	
Yaradıcılığının ümumi xarakteristikası.....	11
Simfonik yaradıcılığı.....	12
A.Qlazunovun kamera-instrumental yaradıcılığı.....	18
Fortepiano əsərləri. Romanslar	19
Baletlər.....	20
§ 2 A.K.Lyadov (1855 – 1914)	
Yaradıcılığının ümumi xarakteristikası.....	22
A. Lyadovun 90-cı illərə qədərki yaradıcılığı və fortepiano əsərləri.....	23
90-cı illərin yaradıcılıq fəaliyyəti. Uşaqlar üçün mahnılar. Xalq mahnılarının işlənməsi	24
Lyadovun həyat və yaradıcılığının son dövrü Simfonik əsərləri.....	25

II FƏSİL

XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəllərində rus musiqi mədəniyyətinin ümumi icmalı.....	27
§ 1 S.İ.Taneyev (1856 – 1915)	
Yaradıcılığının ümumi xarakteristikası.....	32

S. Taneyevin həyatı və musiqi fəaliyyəti haqqında bəzi məlumatlar.....	33
S. Taneyevin simfonik yaradıcılığı	34
Kamera – instrumental əsərləri	35
Kantatalar və xorlar.....	37
S. Taneyevin “Oresteya” operası haqqında qısa məlumat	38
Romanslar	39
§ 2 A.S.Arenski (1861-1906)	
Həyat və yaradıcılıq yolu	40
§ 3 R.M.Qliyer (1875-1956)	
Həyat və yaradıcılıq yolu	43
§ 4 N.Y.Myaskovski (1881-1950)	
Həyat və yaradıcılıq yolu	48
§ 5 N.K.Metner (1879-1951)	
Həyat və yaradıcılıq yolu	52

III FƏSİL

İ.F.Stravinski (1882 – 1971)

Yaradıcılığının ümumi xarakteristikası.....	55
§ 1 Yaradıcılıq yolu.....	58
§ 2 Simfonik yaradıcılığı.....	60
§ 3 İ.Stravinskinin baletləri.....	62
“Simurq quşu”	64
“Petruşka”	66
“Müqəddəs bahar”	69
§ 4 İ.Stravinski yaradıcılığı haqqında məşhur bəstəkarların fikirləri.....	73

IV FƏSİL

S. S. Prokofyev (1893-1953)

Yaradıcılığının ümumi xarakteristikası.....	76
--	-----------

§ 1 S.Prokofyevin opera yaradıcılığı.....	78
“Oyunçu” operası.....	80
“Üç portağala məhəbbət” operası	81
“Semyon Kotko” operası	85
Operanın süjeti.....	87
“Hərb və sülh” operası	89
Operanın süjeti.....	92

V FƏSİL

R.K. Şedrin (1932)

Yaradıcılığının ümumi xarakteristikası.....	96
§ 1 Şedrinin üslub xüsusiyyətləri.....	97
§ 2 Şedrinin səhnə əsərləri	98
Simfonik orkestr üçün konsertlər	
“Şiltaq çastuşkalar”, “Zənglər”	99
§ 3 R.Şedrinin fortepiano əsərləri	101
Fortepiano silsiləsi - “Polifonik dəftər” və konsertlər	102
§ 4 R.Şedrin yaradıcılığında balet musiqisi və onun dramaturji prinsipləri.....	103
“Konyok-Qorbunok” baleti.....	107
“Karmen süita” baleti.....	109
“Anna Karenina” baleti.....	112
“Çayka” baleti.....	117

VI FƏSİL

Q.V.Sviridov (1915-1998)

Yaradıcılığının ümumi xarakteristikası.....	119
§ 1 “S.Yeseninin xatirəsinə poema”	123
“Patetik oratoriya”	124
Not nümunələri	126
İstifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısı	171

Ar 2015
734

İsmayılzadə Nuridə
anadan olub. 1982-ci ildə

Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının fortepiano fakültəsini Fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 1983-1998-ci illərdə Bakı Məktəb-qədər Pedaqoji Texnikumunda ixtisas fortepianodan dərslər deyib.

Ü.Hacıbəyli adına BMA-da elmi işçi kimi əmək fəaliyyətinə başladıqdan sonra, 2005-ci ildə namizədlik dissertasiyası müdafiə edib. 2010-cu ildə dosent adına layiq görülüb. 2007-ci ildə onun "Из

истории азербайджанской музыки. Традиции меценатства и просветительства" adlı dərslər vəsaiti işiq üzünə görüb. Həmin kitab arxiv sənədləri əsasında yazıldığına görə Rusiyanın Azərbaycandakı səfirliyi və Azərbaycan Respublikasının Diasporalarla iş üzrə Dövlət Komitəsi ona maraq göstərüb, kitabın nəşrini maliyyələşdirib və onların xətti ilə xaricdəki diasporalara çatdırılıb.

N.İsmayılzadənin tarixə marağı həm də qohumluq əlaqələri ilə bağlıdır. Belə ki, o, nəticəsi olduğu məşhur neft milyonçusu İ.Hacinski haqqında yazdığı "İsa bəy Hacinski. Şanlı ömrün səhifələri" adlı monoqrafiyanın müəllifidir.

Bundan əlavə Nuridə xanım Azərbaycanın əməkdar incəsənət xadimi, bəstəkar Həsən Ağa Adıgözəlzadə haqqında kitabın müəllifidir.

O, Rus-Azərbaycan musiqi əlaqələri haqqında doktorluq dissertasiyası üzərində çalışır.

N.C.İsmayılzadə hal-hazırda Ü.Hacıbəyli adına BMA-da baş elmi işçi işləyir, Musiqi tarixi kafedrasının dosentidir.

102205

“Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa və nəşr ilinə, ölkə üçün mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyinə görə bu elektron resursdan yalnız kitabxananın “Lokal şəbəkədən istifadə üzrə oxu zalı”nda istifadə etmək olar.

* * *

Due to Law of Azerbaijan Republic on “Copyright and related laws”, year of publication and for this reason that this material is important for our republic you can use this electron resource only in the “Local network reading hall”.

* * *

Принимая во внимание закон Азербайджанской Республики "Об авторском праве и сопутствующим правам", год издания, и чрезвычайную важность для страны, получить доступ к данному электронному ресурсу можно только в библиотечном "Читальном зале по использованию локальной сети".